עיניים נוצצות / אתגר קרת

זה סיפור על ילדה שאהבה, יותר מהכל, דברים נוצצים .היתה לה שמלה עם נוצצים, וגרביים עם נוצצים, נעלי בלט עם נוצצים .ובובה כושית שקראו לה כריסטי, על שם העוזרת שלהם, עם נוצצים .אפילו השיניים שלה היו נוצצות, למרות שאבא שלה התעקש שהן "בוהקות" ושזה לא ממש אותו דבר" .נוצץ" היא חשבה לעצמה, "זה הצבע של הפיות, ובגלל זה הוא הכי יפה מכל הצבעים."

כשהגיע פורים היא התחפשה לפיה קטנה .בגן היא פיזרה נוצצים על כל ילד שעבר לידה, ואמרה שזה אבקת משאלות מיוחדת, שאם מערבבים אותה עם מים אז המשאלות מתגשמות, ושאם הוא ילך עכשיו הביתה ויתערבב עם מים אז גם המשאלה שלו תתגשם .זאת היתה תחפושת מאוד משכנעת, שזכתה במקום ראשון בתחרות תחפושות של הגן .והגננת אמרה בעצמה שאם לא היתה מכירה אותה כבר מקודם, והיתה פוגשת אותה ככה סתם ברחוב, אז היא ישר היתה מאמינה שהיא באמת פיה.

כשהגיעה הביתה הורידה הילדה את התחפושת, נשארה רק בתחתונים, העיפה באוויר את כל מה שנשאר מהנוצצים וצעקה, "אני רוצה עיניים נוצצות .".היא צעקה כל-כך חזק, שאמא שלה באה בריצה לבדוק שהכל בסדר" .אני רוצה עיניים נוצצות," אמרה הילדה, הפעם בשקט, והמשיכה להגיד את זה לאורך כל המקלחת, אבל גם אחרי שאמא שלה ניגבה אותה והלבישה אותה בפיג'מה היא נשארה עם עיניים רגילות, ירוקות-ירוקות, ומאוד-מאוד יפות, אבל לא נוצצות.

"עם עיניים נוצצות אני אוכל לעשות כל-כך הרבה דברים," ניסתה לשכנע את אמא שלה, שנראתה קצת חסרת סבלנות, "אני אוכל ללכת איתן בלילה על הכביש ומכוניות יראו אותי מרחוק, וכשאהיה יותר גדולה אני אוכל לקרוא איתן בחושך ולחסוך המון חשמל, וכשאלך לכם לאיבוד בקולנוע תמיד תוכלו למצוא אותי בקלות, בלי לקרוא לסדרן."

"מה זה כל הקשקוש הזה על עיניים נוצצות," אמרה אמא שלה והכניסה סיגריה לפה, "אין כזה דבר בכלל, מי הכניס לך את השטות הזאת לראש" .?"יש," צעקה הילדה וקפצה על המיטה, "יש ויש ויש, וחוץ מזה, אסור לך לעשן לידי כי זה לא בריא לי" ."בסדר," אמרה אמא שלה, "בסדר. הנה, אפילו לא הדלקתי," והחזירה את הסיגריה לקופסא" .ועכשיו, בואי תשכבי במיטה כמו ילדה טובה ותספרי לי, ממי שמעת שיש עיניים נוצצות? אל תגידי לי שמהגננת הזאת, השמנה."?

"היא לא שמנה," אמרה הילדה, "ולא ממנה, וגם לא שמעתי, ראיתי לבד. יש כאלה לילד אחד מלוכלך אצלנו בגן" ."ואיך קוראים לו, לילד המלוכלך הזה" "?לא יודעת," משכה הילדה בכתפיה, "הוא מלוכלך כזה ושותק ויושב תמיד רחוק. אבל העיניים שלו נוצצות וזה בטוח, ואני רוצה גם" ."אז תשאלי אותו מחר מאיפה הוא השיג אותן," הציעה אמא שלה, "וכשהוא יגיד לך, ניסע ונביא לך גם" ."ועד מחר?" שאלה הילדה" .עד מחר תישני," אמרה אמא שלי, "ואני אצא לעשן בחוץ."

למחרת, הילדה הכריחה את אבא שלה לקחת אותה לגן מוקדם-מוקדם, כי כבר לא היתה לה סבלנות, והיא רצתה לשאול את הילד המלוכלך איפה משיגים עיניים נוצצות, אבל זה לא עזר לה, כי הילד המלוכלך הגיע אחרון, הרבה אחרי כולם .והיום, הילד המלוכלך אפילו לא היה מלוכלך .זאת אומרת, הבגדים שלו נשארו קצת ישנים ועם כתמים, אבל הוא בעצמו נראה מאוד רחוץ, ואפילו כמעט מסורק.

"תגיד, ילד," היא אמרה לו בלי לחכות אפילו שנייה, "מאיפה יש לך עיניים כאלה נוצצות" .?"זה לא בכוונה," התנצל הילד הכמעט-מסורק, "זה קורה מעצמו" ."ומה אני צריכה לעשות כדי שגם לי זה יקרה מעצמו ?"התרגשה הילדה" .אני חושב שאת צריכה לרצות משהו חזק-חזק ושהוא לא יקרה, ואז העיניים ישר היו נוצצות."

"שטויות," כעסה הילדה "הנה, אני רוצה למשל שיהיו לי עיניים נוצצות ואין לי, אז למה העיניים שלי לא נהיות מזה נוצצות" .?"לא יודע," אמר הילד, שנבהל מאוד מזה שכעסה, "אני יודע רק על עצמי, לא על

LIVEWORKSHEETS

אחרים" ."אני מצטערת שצעקתי," הרגיעה אותו הילדה ונגעה בו בכף היד הקטנה שלה, "יכול להיות שזה ככה רק אם רוצים דברים מסוג מסוים, תגיד לי, מה זה הדבר הזה שאתה רוצה חזק-חזק ולא קורה ."? "ילדה אחת," גימגם הילד, "שתהיה חברה שלי" ."זה הכל "?התפלאה הילדה, "אבל זה נורא פשוט. תגיד לי מי הילדה ואני ישר אצווה עליה שתהייה חברה של. ואם היא לא תסכים אז אני אארגן עליה חרם."

"אני לא יכול," אמר הילד, "אני מתבייש" ."טוב," אמרה הילדה, זה לא ממש חשוב. וזה גם לא בדיוק פותר את הבעיה שלי עם העיניים .כי אני הרי לא יכולה לרצות שמישהי תהיה חברה שלי וזה לא יקרה, כי כולן רוצות להיות חברות שלי" ."את," מילמל הילד לעצמו, "אני רוצה שאת תהיי חברה שלי."

הילדה שתקה רגע, כי הילד המלוכלך הצליח להפתיע אותה, ואז נגעה בו שוב בכף היד הקטנה והסבירה, בקול שאבא תמיד משתמש כשהיא מנסה לרוץ לכביש או לגעת בחשמל, "אבל אני לא יכולה להיות חברה שלך, כי אני ילדה מאוד חכמה ומקובלת, ואתה סתם ילד מלוכלך שיושב תמיד בצד ושותק כל הזמן, שהדבר היחידי שמיוחד בו זה זה שיש לו עיניים נוצצות, וגם זה ישר ייעלם אם אני אסכים להיות חברה שלך. למרות שהיום, אני חייבת להגיד שאתה הרבה פחות מלוכלך מתמיד."

"התערבבתי עם מים," הודה הילד הפחות מלכלך, "בשביל שהמשאלה שלי תתגשם" ."מצטערת," אמרה הילדה, כבר לא נשארה לה הרבה סבלנות, וחזרה למקום שלה.

כל היום הזה היתה הילדה עצובה, כי הבינה שכנראה כבר אף-פעם לא יהיו לה עיניים נוצצות .וכל הסיפורים והשירים והריתמיקות לא הצליחו להעביר את העצב הזה .ופעם בכמה זמן, כשכבר כמעט הצליחה להפסיק לחשוב על זה, היתה רואה את הילד השותק עומד בצד השני של הגן ומסתכל עליה, והעיניים שלו, כאילו בשביל להכעיס, רק נהיו יותר ויותר נוצצות.

עבודת עיבוד עומק: "עיניים נוצצות"

מטרת העבודה היא לימוד עצמאי של מוטיב מרכזי בסיפור .תוכלו לבחור לעבוד בקבוצה או לבד.

מהו מוטיב ספרותי ?רעיון (חפץ, אירוע או רצף אירועים) החוזר על עצמו יותר מפעם אחת ביצירה, ובכל חזרה נטען במשמעות נוספת.

חלק א' - שאלות חובה

1. מהו לדעתכם המוטיב המרכזי בסיפור זה ?נמקו.

2. אתרו וכתבו שלוש דוגמאות (ציטוטים) להופעה של המוטיב שהצגתם מתוך הסיפור.

LIVEWORKSHEETS

חלק ב' - שאלות עיבוד (יש לענות על כל השאלות)

1. בסיפור זה המוטיב מבטא את הרעיון המרכזי. מהו לדעתכם הרעיון המרכזי של הסיפור וכיצד הוא מתקשר למוטיב ?כתבו תשובה מפורטת עם דוגמאות.

2. דברי האם "נקנה מחר עיניים נוצצות" מייצגים את חברת השפע בה הכל ניתן לקניה .האם ניתן לגרום לעיניים להיות נוצצות באמצעות כסף? האם כסף מביא לאושר ?התחלקו לשתי קבוצות (תומכים ומתנגדים) וערכו דיבייט בנושא תוך הדגמה מהסיפור ושימוש בתימוכין מהידע שלכם.

3. הקשיבו לשיר "מיליונים" של אתי אנקרי, המתאר חברה לא שיוויונית.
   - א .הציגו שתי דוגמאות לכך מתוך השיר.
   - ב .כתבו כיצד לדעתכם מתקשר השיר לסיפור "עיניים נוצצות."
   - ג .אתרו דוגמה אחת מהחברה הישראלית התומכת בתפיסה זו והציגו אותה בדרך יצירתית (משחק תפקידים, סרטון, תמונה ופרשנות וכו').

LIVEWORKSHEETS

4. בחרו אחד משני השירים: "לא מספיק" (הדג נחש) או "אני רוצה גם" (יהודה פוליקר):
   - א .כתבו כמה שיותר פריטים שאתם זוכרים מתוך השיר.
   - ב .מהו לדעתכם הקשר בין המילים למנגינה ולקליפ ?
   - ג .הציגו את הקשר בין השיר לרעיון המרכזי בסיפור "עיניים נוצצות."

חלק ג' - השלימו את המילים החסרות בקטע הבא :

העיניים הנוצצות הן מוטיב ה _____ביצירה, ובכל _____ נטען במשמעות נוספת .הרעיון יכול להיות חפץ _____ ,או רצף אירועים. בסיפור שלנו מוטיב "הנוצץ" מודגם בכמה צורות .הצורה הראשונה היא בתחילת הסיפור כשמפרטים את כל הדברים הנוצצים שיש _____ כמו בגדים, נעליים, בובה, אבקת _____ עם נוצצים ועוד .כל _____ הם פריטים המייצגים _____ דברים חומריים . הצורה ה _____שמוטיב הנוצץ מופיע היא "העיניים הנוצצות" כביטוי _____ולא חומרי של הנוצץ .העיניים הנוצצות כראי ל _____כלומר נוצץ במובן החיובי בעת שמחה, ונוצץ ב _____השלילי בעת כאב עמוק, בדידות או אכזבה .הילדה שרגילה לקבל מ _____כל מה שהיא רוצה, מבקשת מה _____גם את העיניים הנוצצות לאוסף חפציה הנוצצים .רצונה זה אינו נובע מעמקי הנפש או מצורך _____ אלא הינו חלק מהדפוס לפיו _____ חונכה. לכן היא לא זוכה בו .תרומת מוטיב הנוצץ ל _____את ההבנה שהנוצץ הוא בקורת כלפי החברה .הסיפור היא בכך שהוא מבליט ו._____

LIVEWORKSHEETS